

1. CHARAKTERISTIKA A ČLENENIE ZÁSOB

Zásoby účtujeme v triede 1- Zásoby.

Zásobami sú:

- a. materiál (účty 111, 112, 119),
- b. nedokončená výroba (účet 121),
- c. polotovary vlastnej výroby (účet 122),
- d. výrobky (účet 123),
- e. zvieratá (účet 124),
- f. Tovar (účty 131, 132, 139).

O hnutelných veciach s dobou použiteľnosti kratšou ako jeden rok sa účtuje bez ohľadu na obstarávaciu cenu ako o zásobách. Zásoby patria do obežného majetku účtovnej jednotky.

Zásoby účtovné jednotky obstarávajú najmä kúpou, vlastnou činnosťou, ale možno ich obstaráť aj preradením z osobného užívania, darovaním. Zásoby obstarané kúpou sa oceňujú obstarávacou cenou, tzn. cenou zásob spolu s nákladmi spojenými s obstaraním (preprava, poistné, clo, provízie...). Zásoby vytvorené vlastnou činnosťou sa oceňujú vlastnými nákladmi.

Účtovanie obstarania a úbytku zásob sa vykonáva spôsobom A alebo B.

2. ÚČTOVANIE ZÁSOB SPÔSOBOM A

Účtovanie zásob spôsobom A môžu použiť všetky účtovné jednotky.

1. Nákup

Počas účtovného obdobia sa zložky obstarávacej ceny nakupovaných zásob účtujú na strane MD účtu 111- Obstaranie materiálu alebo účtu 131- Obstaranie tovaru so súvzťažným zápisom na účtoch zúčtovacích vzťahov (napr. 321- Dodávatelia pri nákupe na faktúru), finančných účtov (napr. 211- Pokladnica pri nákupe v hotovosti) alebo vnútroorganizačných služieb (napr. 622- Aktivácia vnútroorganizačných služieb pri preprave zásob vo vlastnej réžii).

Prevzatie materiálu a tovaru na sklad sa účtuje na základe dokladu Prijemka (PRI) v obstarávacej cene na strane MD účtu 112- Materiál na sklade alebo 132- Tovar na sklade a v predajniach so súvzťažným zápisom na strane D účtu 111 alebo 112. Prijatý materiál alebo tovar sa zároveň zaznamená na skladovej karte (v množstve aj cene), ktorá slúži ako analytická evidencia zásob.

P.č.	Doklad	Obsah zápisu	Suma €	MD	D
1	DFA	Nákup materiálu a. cena materiálu b. DPH c. spolu	345,00 69,00 414,00	111 343	321
2	VPFA	Preprava materiálu vo vlastnej réžii	15,00	111	622
3	PRI	Príjem materiálu na sklad	360,00	112	111
4	VPD	Nákup tovaru a. cena tovaru b. DPH c. spolu	31,50 6,30 37,80	131 343	211
5	VPD	Preprava tovaru a. cena prepravy b. DPH c. spolu	8,40 1,68 10,08	131 343	211
6	PRI	Príjem tovaru na sklad	39,90	132	131

Následne sa účtuje na základe dokladu Výdajka (VYD) výdaj zásob (bližšie v podkapitole Výdaj zásob).

2. Vlastná činnosť

Počas výroby zásob vlastnou činnosťou (napr. obalového materiálu) vzniká množstvo nákladov, ktoré sa postupne účtujú v triede 5- Náklady. Zásoby vyrobené vlastnou činnosťou sa následne aktivujú vo výške vlastných nákladov pomocou účtu 621- Aktivácia materiálu a tovaru.

P.č.	Doklad	Obsah zápisu	Suma €	MD	D
1	ID	Aktivácia obalov vyrobených vlastnou činnosťou vo výške vlastných nákladov	224,00	111	621
2	PRI	Príjem tovarov na sklad	224,00	112	111

3. ÚČTOVANIE ZÁSLOB SPÔSOBOM B

Spôsobom B môže účtovať len tá účtovná jednotka, ktorá nemusí mať účtovnú závierku overenú audítorom.

1. Nákup

Počas účtovného obdobia sa zložky obstarávacej ceny nakupovaných zásob účtujú na strane MD príslušných účtov účtovej skupiny 50- Spotrebované nákupy konkrétne na účtoch 501- Spotreba materiálu a 504- Predaný tovar so súvzťažným zápisom na účtoch zúčtovacích vzťahov, finančných účtov, resp. aktivácii služieb. Príjem zásob na sklad sa neúčtuje.

P.č.	Doklad	Obsah zápisu	Suma €	MD	D
1	DFA	Nákup materiálu a. cena materiálu b. DPH c. spolu	345,00 69,00 414,00	501 343	321
2	VPFA	Preprava materiálu vo vlastnej réžii	15,00	501	622
3	PRI	Príjem materiálu na sklad	360,00	neúčtuje sa	
4	VPD	Nákup tovaru a. cena tovaru b. DPH c. spolu	31,50 6,30 37,80	504 343	211
5	VPD	Preprava tovaru a. cena prepravy b. DPH c. spolu	8,40 1,68 10,08	504 343	211
6	PRI	Príjem tovaru na sklad	39,90	neúčtuje sa	

2. Vlastná činnosť

P.č.	Doklad	Obsah zápisu	Suma €	MD	D
1	ID	Aktivácia obalov vyrobených vlastnou činnosťou vo výške vlastných nákladov	224,00	501	621

Spôsob B sa od spôsobu A odlišuje aj postupom pri uzatváraní účtovných kníh. V spôsobe B sa postupuje nasledovne:

- začiatkové stavy účtov 112 a 132 sa preúčtujú do nákladov na účty 501 a 504
- stav zásob zistený inventarizáciou sa preúčtuje zo spotreby na účty 112 a 132, prípadné manká a škody sa preúčtujú na účty 549, resp. 582
- účty sa uzavrú.

P.č.	Dátum	Doklad	Obsah zápisu	Suma	MD	D
1	31.12.	ID	Preúčtovanie ZS	1 824,00	501	112
2	31.12.	ID	Preúčtovanie ZS	1 344,00	504	132
3	31.12.	ID	Skutočný stav materiálu na sklade zistený inventúrou	4 924,00	112	501
4	31.12.	ID	Skutočný stav tovaru na sklade zistený inventúrou	3 334,00	132	504
5	31.12.	ID	Uzatvorenie účtu 112	4 924,00	702	112
6	31.12.	ID	Uzatvorenie účtu 132	3 334,00	702	132

4. VÝDAJ ZÁSOB

Pri výdaji zásob sa vyhotoví účtovný doklad výdajka (VYD). Materiál a tovar vydáva účtovná jednotka zo skladu za účelom:

- spotreby vo výrobe (materiál),
- predaja (tovar a nepotrebný materiál),
- darovania,
- reprezentácie,
- v dôsledku manka alebo škody.

Účtovanie výdaja zásob sa líši podľa toho, či účtovná jednotka účtuje zásoby spôsobom A alebo spôsobom B a za akým účelom zásoby vydáva. Výdaj zásob sa účtuje na strane MD účtov nákladov v triede 5- Náklady a na strane D na príslušnom účte zásob. Úbytky zásob pri výdaji sa ocenia metódou FIFO alebo metódou váženého aritmetického priemeru (VAP).

Účtovanie spôsobom A:

P.č.	Doklad	Obsah prípadu	Suma	Spôsob A	
				MD	D
1	VYD	Spotreba materiálu vo výrobe	132,50	501	112
2	VYD	Predaj tovaru	214,20	504	132
3	OFA	Predaj tovaru			
		a. cena tovaru	316,00		604
		b. DPH	63,20		343
		c. spolu	379,20	311	
4	VYD	Predaj nepotrebného materiálu	65,30	542	112
5	PPD	Predaj nepotrebného materiálu			
		a. cena materiálu	98,60		642
		b. DPH	19,72		343
		c. spolu	118,32	211	
6	VYD,ID	Výdaj materiálu darovaním	50,00	543	112
		Doúčtovanie DPH	10,00	543	343
7	VYD,ID	Výdaj tovaru darovaním	16,00	543	132
		Doúčtovanie DPH	3,20	543	343
8	VYD,ID	Výdaj materiálu na reprezentáciu	31,80	513	112
		Doúčtovanie DPH	6,36	513	343
9	VYD,ID	Výdaj tovaru na reprezentáciu	86,00	513	132
		Doúčtovanie DPH	17,20	513	343

Účtovanie spôsobom B:

P.č.	Doklad	Obsah prípadu	Suma	Spôsob B	
				MD	D
1	VYD	Spotreba materiálu vo výrobe	132,50	neúčtuje sa	
2	VYD	Predaj tovaru	214,20	neúčtuje sa	
3	OFA	Predaj tovaru			
		a. cena tovaru	316,00		604
		b. DPH	63,20		343
		c. spolu	379,20	311	
4	VYD	Predaj nepotrebného materiálu	65,30	542	501

5	PPD	Predaj nepotrebného materiálu a. cena materiálu b. DPH c. spolu	98,60 19,72 118,32	211	642 343
6	VYD,ID	Výdaj materiálu darovaním Doúčtovanie DPH	50,00 10,00	543 543	501 343
7	VYD,ID	Výdaj tovaru darovaním Doúčtovanie DPH	16,00 3,20	543 543	504 343
8	VYD,ID	Výdaj materiálu na reprezentáciu Doúčtovanie DPH	31,80 6,36	513 513	501 343
9	VYD,ID	Výdaj tovaru na reprezentáciu Doúčtovanie DPH	86,00 17,20	513 513	504 343

Manká a škody na zásobách

Účtovná jednotka si môže vlastným predpisom (vnútroorganizačná smernica) stanoviť normy prirodzených úbytkov zásob. Sú to úbytky, ktoré vznikajú pri skladovaní (hnilie, plesnivenie), predaji zásob, ich vydávaní do spotreby a inej manipulácii s nimi (rozsypanie). Z účtovného hľadiska nie sú považované za manko ani škodu. V predpise si účtovná jednotka stanoví: druh zásob a výšku normy prirodzených úbytkov (v %), účel stanovenej normy, základňu, z ktorej sa vypočíta úbytok, podmienky, pri ktorých je možné tieto úbytky uplatniť, prípady, na ktoré sa normy nevzťahujú (napr. tovar prevzatý vo výrobnom balení)... . Výšku noriem si účtovná jednotka musí stanoviť objektívne (viacročné zisťovanie), výpočet musí byť súčasťou inventúrnych súpisov alebo inventarizačných zápisov.

Pod mankom rozumieme inventarizačný rozdiel na sklade zásob, škodou je neodstrániteľné poškodenie zásob, resp. strata alebo odcudzenie. Škody delíme na „obyčajné“ a mimoriadne (v dôsledku živeľnej pohromy). Ak škoda bola zavinená zamestnancom alebo inou osobou, môže účtovná jednotka uplatňovať náhradu voči nim, ak bol majetok poistený, môže uplatňovať náhradu škody voči poisťovni.

Účtovanie spôsobom A:

P.č.	Doklad	Obsah prípadu	Suma	Spôsob A	
				MD	D
1	ID	Prirodzené úbytky na sklade materiálu/ tovaru (do normy)	2,60	501(504)	112(132)
2	ID	Manko nad normu na sklade materiálu/ tovaru	31,50	549	112(132)
3	ID	Fyzické znehodnotenie materiálu/ tovaru	34,00	549	112(132)
4	ID	Uplatnená náhrada mánek a škôd			
		a. voči zamestnancom b. voči iným subjektom (poisťovňa)	31,50 34,00	335 378	648 648
5	ID	Škody spôsobené odcudzením materiálu (tovaru)	342,00	549	112(132)
		Doúčtovanie DPH	68,40	549	343
6	ID	Škoda na sklade materiálu/ tovaru v dôsledku živeľnej pohromy	670,00	582	112(132)
7	ID	Uplatnená náhrada voči poisťovni	670,00	378	682

Účtovanie spôsobom B:

P.č.	Doklad	Obsah prípadu	Suma	Spôsob B	
				MD	D
1	ID	Prirodzené úbytky na sklade materiálu/ tovaru (do normy)	2,60	neúčtuje sa	
2	ID	Manko nad normu na sklade materiálu/ tovaru	31,50	549	501(504)
3	ID	Fyzické znehodnotenie materiálu/ tovaru	34,00	549	501(504)
4	ID	Uplatnená náhrada mánk a škôd a. voči zamestnancom b. voči iným subjektom (poisťovňa)	31,50	335	648
			34,00	378	648
5	ID	Škody spôsobené odcudzením materiálu (tovaru) Doučtovanie DPH	342,00	549	501(504)
			68,40	549	343
6	ID	Škoda na sklade materiálu/ tovaru v dôsledku živelnnej pohromy	670,00	582	501(504)
7	ID	Uplatnená náhrada voči poisťovni	670,00	378	682

Ak inventarizačným rozdielom na zásobách je prebytok, účtuje sa rovnako v spôsobe A aj B nasledovne:

P.č.	Doklad	Obsah zápisu	Suma €	MD	D
1	ID	Prebytok na sklade materiálu/ tovaru	45,90	112(132)	648

5. ZÁSoby VLASTNEJ VÝROBY

Zásobami vlastnej výroby sú najmä:

- nedokončená výroba: produkty, ktoré už prešli jednou alebo niekoľkými výrobnými operáciami, nie sú už materiálom, ale nie sú ešte hotovým výrobkom (účet 121),
- polotovary vlastnej výroby: produkty, ktoré ešte neprešli všetkými výrobnými stupňami a dokončia sa alebo skompletizujú do hotových v ďalšom výrobnom procese (účet 122),
- hotové výrobky: predmety vlastnej výroby určené na predaj mimo účtovnej jednotky alebo na spotrebu v účtovnej jednotke (účet 123),
- zvieratá: mladé chovné zvieratá, zvieratá vo výkrme, ryby, kožuštinové zvieratá... (účet 124)

Zásoby vlastnej výroby sa oceňujú na úrovni skutočných nákladov zistených kalkuláciou ,resp. vnútro podnikovými cenami.

Prírastky a úbytky vnútroorganizačných zásob sa účtujú prostredníctvom účtov v skupine 61- Zmeny stavu vnútroorganizačných zásob a príslušných účtov zásob vlastnej výroby nasledovne:

P.č.	Doklad	Obsah zápisu	Suma €	MD	D
1	ID	Prírastok zásob nedokončenej výroby	1 890,00	121	611
2	ID	Úbytok zásob nedokončenej výroby	1 890,00	611	121
3	ID	Prírastok zásob hotových výrobkov	2 120,00	123	613
4	ID	Úbytok zásob hotových výrobkov	1 500,00	613	123
5	OFA	Predaj výrobkov			
		a. cena výrobkov	1 620,00		601
		b. DPH	324,00		343
		c. spolu	1 944,00	311	

6. ZÁSoby NA CESTE

Materiál a tovar na ceste

V prípade, že do dátumu účtovnej závierky (spravidla 31.12) má účtovná jednotka k dispozícii doklady o obstaraní zásob (napr. DFA), ale zásoby neprišli (tzn. neprijala ich na sklad), preúčtuje zostatky z obstarávacích účtov 111 a 132 na účty 119- Materiál na ceste a 132- Tovar na ceste. Účty 111 a 132 nesmú ku dňu účtovnej závierky vykazovať zostatok.

P.č.	Dátum	Doklad	Obsah zápisu	Suma €	MD	D
1	30.11.	DFA	Nákup materiálu a. cena materiálu b. DPH c. spolu	349,00 69,80 418,80	111 343	321
2	10.12.	DFA	Nákup tovaru a. cena tovaru b. DPH c. spolu	1 090,00 218,00 1 308,00	131 343	321
K 31.12. nebola realizovaná dodávka materiálu a tovaru, preto účtujeme						
3	31.12.	ID	Zaúčtovanie fyzicky nedodaného materiálu	349,00	119	111
4	31.12.	ID	Zaúčtovanie fyzicky nedodaného tovaru	1 090,00	139	131

Po uskutočnení dodávky v nasledujúcom roku:

P.č.	Dátum	Doklad	Obsah zápisu	Suma €	MD	D
1	05.01.	PRI	Príjem materiálu na sklad	349,00	112	119
2	10.01.	PRI	Príjem tovaru na sklad	1 090,00	132	139

Ak účtuje účtovná jednotka zásoby spôsobom B, pri obstaraní účtuje priamo do spotreby na účty 501 resp. 504. Ak na konci účtovného obdobia pri inventarizácii zistí, že zásoby neboli dodané, preúčtuje ich nasledovne:

- nedodaný materiál 119 / 501,
- nedodaný tovar 139 / 504.

Nevyfakturované dodávky

Ak zásoby boli fyzicky prijaté na sklad na základe dodacieho listu, ale do termínu účtovnej závierky účtovná jednotka neobdržala faktúru na ich zásob, účtujeme o nevyfakturovaných dodávkach prostredníctvom účtu 326- Nevyfakturované dodávky.

P.č.	Dátum	Doklad	Obsah zápisu	Suma €	MD	D
1	20.12.	PRI	Príjem materiálu na sklad	356,00	112	111
2	28.12.	PRI	Príjem tovaru na sklad	457,90	132	131
K 31.12. neprišla do firmy faktúra na nákup zásob, preto účtujeme						
3	31.12.	ID	Nevyfakturovaná dodávka materiálu	356,00	111	326
4	31.12.	ID	Nevyfakturovaná dodávka tovaru	457,90	131	326

Po prijatí faktúry v nasledujúcom roku:

P.č.	Dátum	Doklad	Obsah zápisu	Suma €	MD	D
1	04.01.	DFA	Nákup materiálu a. cena materiálu b. DPH c. spolu	356,00 71,20 427,20	326 343	321
2	15.01.	DFA	Nákup tovaru a. cena tovaru b. DPH c. spolu	457,90 91,58 549,48	326 343	321

Ak účtuje účtovná jednotka zásoby spôsobom B, je nevyhnutné posúdenie, ktorá z nevyfakturovanej dodávky zásob už bola spotrebovaná a ktorá nie. Na základe výsledkov inventarizácie sa potom účtuje:

- konečný zostatok materiálu na sklade, ktorý bol vyfakturovaný a nachádza sa na sklade 112 / 501
- konečný zostatok materiálu na sklade, ktorý nebol vyfakturovaný a nachádza sa na sklade 112 / 326

materiál, ktorý nebol vyfakturovaný a bol už vyskladnený na základe údajov z operatívnej skladovej